

รายงานบทวิเคราะห์ความเสี่ยงปัญหาการใช้รถราชการของโรงพยาบาลกำแพงเพชร

แนวโน้มของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการใช้รถราชการ

การใช้รถราชการของโรงพยาบาลกำแพงเพชรแม้จะไม่ปรากฏว่ามีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตหรือการใช้รถราชการไปเพื่อประโยชน์ของบุคคลใด แต่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งมีการตรวจพบว่าได้จัดรถยนต์ส่วนบุคคลไว้ให้ผู้บริหารของหน่วยงานใช้ในราชการเป็นการประจำ แยกรถยนต์ส่วนบุคคลในสังกัดจะใช้ไปในการปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดการนำรถยนต์ส่วนบุคคลไปใช้ในกิจการส่วนตัวได้ ดังนั้น การป้องกันความเสี่ยงในปัญหาที่อาจเกิดขึ้น คือการกำหนดมาตรการในการขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ของหน่วยงานให้ครอบคลุม การกระตุ้นเตือน ปลุกจิตสำนึกของข้าราชการ และบุคลากรในสังกัดอย่างสม่ำเสมอจึงจะเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน บุคลากรทุกระดับต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์สุจริตขององค์กรดังกล่าว รวมถึงได้เพิ่มมาตรการให้ผู้ตรวจสอบภายใน ตรวจสอบการใช้รถราชการว่าได้ดำเนินการถูกต้องชอบธรรมหรือไม่

ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดการทุจริตในลักษณะที่เรียกว่าผลประโยชน์ทับซ้อนจากการใช้รถราชการ

๑. การขาดความสำนึกทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบการทำงานตามมาตรฐานวิชาชีพของข้าราชการ

๒. การขาดระบบการควบคุมภายในที่ดีของหน่วยงาน ทำให้บุคลากรสามารถใช้ช่องว่างในการใช้รถราชการไปใช้ในเรื่องส่วนตัว

๓. แนวโน้มในปัจจุบันเสี่ยงที่เป็นเหตุในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของข้าราชการ เป็นไปในลักษณะที่ขาดหรือมีความรับผิดชอบไม่เพียงพอ และมีการปฏิบัติราชการโดยขาดการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอาจสรุปได้ว่าเกิดจาก

๓.๑ การขาดจิตสำนึก และความตระหนักทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพราชการของข้าราชการ

๓.๒ การไม่ดำรงตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีความมุ่งหวังที่จะได้ผลประโยชน์อันมิควรได้สำหรับนำไปใช้ในการดำรงชีวิต

๓.๓ การต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการให้ทำการทุจริตเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ตอบแทนหรือเพื่อให้ผู้นั้นให้การสนับสนุนตนในด้านต่างๆ เช่น ความก้าวหน้าในชีวิตราชการ

๓.๔ ส่วนราชการไม่มีมาตรฐานการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทุจริต

๓.๕ ระบบตรวจสอบเพื่อป้องปรามผลประโยชน์ทับซ้อนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอทำให้ข้าราชการเห็นว่ามีคุณค่าที่จะเสียหายผลประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการ

การวิเคราะห์เพื่อจัดทำมาตรการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องการใช้รถราชการ

การทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการรวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของทางราชการนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องมีการ และแนวทางที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมเพื่อเร่งรัดดำเนินการแก้ไข และขจัดให้หมดสิ้นไป ซึ่งเมื่อคำนึงถึงสถานการณ์ในปัจจุบันจะพบว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการกำหนดมาตรการ และแนวทางดังนี้

๑. จุดแข็งที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑.๑ การมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานที่จะช่วยป้องกันปัญหาการใช้รถราชการ เช่น การจัดทำมาตรฐานการควบคุมการใช้รถราชการภายในโรงพยาบาลกำแพงเพชร ระเบียบการใช้รถราชการ

๑.๒ การมีมาตรการกำหนดโทษข้าราชการที่กระทำการทุจริต และประพฤติมิชอบ กำหนดไว้แล้วอย่างชัดเจน ตามระเบียบกฎหมายต่างๆ

๑.๓ ภาคประชาชนเริ่มมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และร้องเรียนปัญหาการทุจริต ประพฤติมิชอบเพิ่มมากขึ้น

๒. จุดอ่อนที่ยังเป็นปัญหาต่อการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการใช้รถราชการ

๒.๑ ภาวะค่าครองชีพ และการขาดการยึดถือปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ของข้าราชการยังเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้ข้าราชการต้องการทำการทุจริต โดยการใช้รถยนต์ส่วนตัวไปใช้ในกิจการส่วนตัว

๒.๒ การขาดประสิทธิภาพของระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลภาครัฐ ทำให้ข้าราชการยังเป็นความจำเป็นที่จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้มีอำนาจที่ต้องการให้ทำการทุจริต เพื่อประโยชน์ และความก้าวหน้าในชีวิตราชการ

๒.๓ หน่วยงานในสังกัดยังไม่นำแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการใช้รถยนต์ราชการแอบแฝงไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน มาปฏิบัติอย่างจริงจัง

๓. โอกาสที่สนับสนุนต่อการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

๓.๑ ขณะนี้รัฐบาล และกระทรวงสาธารณสุข มีแนวทาง และมาตรการที่เป็นรูปธรรมที่จะดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาผลประโยชน์ขัดกันในการใช้รถราชการ

๓.๒ สังคมส่วนรวมมีความตระหนัก และเห็นความสำคัญที่จะต้องขจัดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบให้หมดสิ้นไปโดยรวดเร็วเพิ่มมากขึ้น

๓.๓ การมีหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการเพื่อป้องปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างชัดเจน เช่น ป.ป.ช. / ป.ป.ท. / สตง. ฯลฯ ซึ่งมีการเผยแพร่การดำเนินคดีเกี่ยวกับใช้รถราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตนให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ

๓.๔ การกำหนดให้หน่วยงานมีตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

๓.๕ การรวมตัวกันติดต่อสื่อสารงานราชการโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

๔. ข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต

๔.๑ อาจมีผู้มีอำนาจ และอิทธิพลในทางการเมือง และการบริหารบางส่วนยังมีความพยายามผลักดันที่จะให้ส่วนราชการกระทำการในลักษณะการทุจริตเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง และพวกพ้อง

๔.๒ ยังคงมีความเพิกเฉยหรือขาดความตระหนักในความสำคัญของการป้องกัน แก้ไขปัญหาการทุจริตของภาคเอกชน และประชาชนบางส่วนทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันพบความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการขอใช้รถยนต์ส่วนบุคคลของราชการ ดังนี้

๑. การขอใช้รถยนต์ส่วนบุคคลไม่ถูกต้องตามระเบียบ โดยหลักมีการขอใช้โดยการทำเป็นใบคำขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ตามแบบ ๓ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ กล่าวคือคำขอดังกล่าวต้องทำเป็นเอกสารและลงลายมือชื่อผู้ขอฯ และส่งคำขอต่องานยานพาหนะ กลุ่มงานบริหารทั่วไป โรงพยาบาลกำแพงเพชร ล่วงหน้าก่อนที่จะไปปฏิบัติราชการหรือภารกิจอย่างน้อย ๑ วัน เพื่อดำเนินการตามระเบียบขั้นตอนต่อไป แต่อาจมีกรณีที่มีเหตุจำเป็นฉุกเฉินหรือเหตุอื่นใดที่ทำให้ผู้ขอฯ ต้องไปปฏิบัติราชการหรือภารกิจฉุกเฉิน จึงมีอาจยื่นคำขอเป็นเอกสารล่วงหน้าตามระเบียบได้ มีเพียงการบอกกล่าวขอใช้ด้วยวาจาเท่านั้น โดยเหตุดังกล่าวทำให้ไม่ปรากฏเอกสารเป็นหลักฐานตรงตามที่มีการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลจริง อีกทั้ง หลังจากปฏิบัติราชการหรือภารกิจเสร็จสิ้นแล้ว ผู้ขอฯ ก็มีได้ทำคำขอเป็นเอกสารหลักฐานย้อนหลัง และพนักงานขับรถยนต์ งานยานพาหนะก็มีได้หักท้วงด้วยแต่อย่างไร

๒. การนำรถยนต์ส่วนบุคคลออกนอกเส้นทางที่ต้องไปปฏิบัติราชการหรือภารกิจ อาจจะทำให้เกิดความไม่ถึงการดูแลหรือความประมาทเลินเล่อ ของทั้งพนักงานขับรถยนต์หรือผู้ขอฯ ในการนำรถยนต์ส่วนบุคคลออกนอกเส้นทางไปทำธุระส่วนตัวหรือจอดแวะสถานที่อื่นใดที่มีได้เกี่ยวข้องกับการไปปฏิบัติราชการหรือภารกิจที่จะต้องกระทำตามที่ระบุในใบคำขออนุญาตใช้รถยนต์ส่วนบุคคล

๓. เมื่อได้ปฏิบัติราชการหรือภารกิจเสร็จสิ้นแล้ว พนักงานขับรถยนต์ได้นำรถยนต์ส่วนบุคคลกลับมาจอดเก็บที่งานยานพาหนะ โรงพยาบาลกำแพงเพชร อาจเพราะในช่วงเวลากลับนั้นเป็นยามวิกาล พนักงานขับรถยนต์จึงนำรถยนต์ส่วนบุคคลกลับไปจอดที่บ้านตนเอง หรือผู้ขอฯ ซึ่งอาจเป็นผู้บังคับบัญชาหรือมีตำแหน่งทางราชการที่สูงกว่าได้มีคำสั่งโดยลูกแก่อำนาจให้รถคันดังกล่าวไปจอดที่บ้านตนเองหรือสถานที่อื่นที่มีใช้งานยานพาหนะ โรงพยาบาลกำแพงเพชร